

Független Egészségügyi Szakszervezet FESZ

Székhely: 1125 Budapest Szarvas Gábor út 9/b
Levelezési cím: Központi Iroda, 1094 Budapest Viola u. 21 sz. E-mail: fesziroda@gmail.com www.fesz.eu

A Független egészségügyi Szakszervezet elvárásai a parlamenti választások után megalakuló Kormánnyal szemben az egészségügyi és szociális ágazatban dolgozók megtartása, anyagi és szociális helyzetük javítása érdekében

Háttér

- A magyar lakosság egészségi helyzete európai összehasonlításban rossz, az 1 főre jutó egészségügyi közkiadások még mindig alacsonyak, **a megelőzhető halálozások száma 2019-ben kétszerese volt az európai átlagnak**, a gyógyító beavatkozásokkal megelőzhető halálozás is magas az európai összehasonlításban. **Egy magyar állampolgár átlagosan 5 évvel rövidebb életre számíthat, mint az európaiak többsége.**
- Az életkilátásokban tapasztalható különbségek, életmódbeli okok mellett, hanem az egészségügyi ellátás, és megelőzés hiányosságait is jelzik. **Különösen rosszak a kis településeken élők várható életkilátásai.**
- A koronavírus járvány az átlagosnál rosszabb egészségi állapotban levő lakosságot és humán erőforrás krízisben levő ellátó rendszert talált Magyarországon. Ez a tény részben magyarázza is a magas halálozási adatokat.
- A humán egészségügyi és szociális ágazat foglalkoztatottjainak a létszáma a KSH kimutatása szerint 28 000 fővel csökkent az elmúlt 1 év alatt. A kilépett szakképzett munkavállalók pótlására felvett tapasztalatlan, munkavállalók nem fogják javítani a gyógyulás kilátásait.
- Az egészségügyi és szociális gondozás az elmúlt évtizedek legmegrázóbb 2 évét élte át. **Megfogyatkozott, kimerült, de hivatásuk mellett mégis mélyen elkötelezett és a nehéz helyzetben is kitartó dolgozók ezrei biztosítják ma is a betegek gyógyítását, ápolását és a rászorultak gondozását, az egészségügyi és szociális intézmények működését, akik több anyagi és erkölcsi elismerést érdemelnek annál, mint amennyi a többségük számára eddig jutott.**
- **A pandémia csak felszínre hozta és súlyosbította az ágazatban már addig is kialakult foglalkoztatási krízist.** Bár az elmúlt években elindult egy bérfelzárkóztatás az egészségügyi szakdolgozóknál, és egy jelentősebb az orvosoknál, azonban a szakdolgozói körben ez **legfeljebb mérsékelhette az elvándorlást, nem szüntette meg.** Az új jogviszonnyal a szakdolgozókat érintő kedvezőtlen változások újabb lökést adtak a pályaelhagyásnak.
- A munka nehézségei, a nem megfelelő munkafeltételek, a gyakran átgondolatlan munkaszervezés, és a többséget érintően **a munkavégzés nehézségeihez mérten ma is alacsony bérek, nem** méltóak az ágazatban elvárt magas tudáshoz, a kedvezőtlen munkaidőbeosztáshoz, lelki és fizikai terheléshez, a biológiai és kémiai ártalmakkal terhelt munkavégzéshez. A munkavállalók **kisebb körére** – az orvosokra, gyógyszerészekre – kiterjedő, **indokolt** béremelés még szembe tűnőbbé tette **a többiek munkájának alábecsülését**, holott a gyógyulás esélyeit csak az ágazatban dolgozók összehangolt, egymást támogató együttes munkája biztosíthatja.
- A szakdolgozók, szociális dolgozók **korösszetétele** is aggasztó. **A szakdolgozók fele 15 éven belül eléri a nyugdíj korhatárt**, óriási űrt hagyva maguk után. Azonnali intézkedések szükségesek, melyek kedvező hatása is csak évek múltán lesz érzékelhető. Az **egészségügyben dolgozók** alacsony bérei szintén krónikus hiányt

teremtenek a műszaki és gazdasági területen dolgozók körében, ami szintén veszélyezteti az intézmények működését.

- Az ágazatban dolgozókat érintő összehangolatlan bérintézkedések, a dolgozókat irritáló, olykor értelmetlen jogi szabályozások, a lekezelő, helyenként fenyegető, a munkavállalói érdekképviselletekkel folytatott **párbeszéd-től elzárkózó** munkahelyi vezetési stílus, indokolatlan **munkaerőmozgásokat és pályaelhagyásokat eredményeznek**, ami tovább rontja a magyaroknak már az eddigiekben is rossz gyógyulási kilátásait. Értelmetlen halálózások vezethetők vissza a nem elégséges munkaerő ellátottságra.
- Az ágazatban dolgozók munkavállalását számos, nehezen áttekinthető, és gyakran egymásnak **ellentmondó jogszabály** határozza meg. **Másfajta foglalkoztatási és javadalmazási szabályok** vonatkoznak az orvosokra, gyógyszerészekre, a velük szorosan együtt dolgozó szakdolgozókra, és a műszaki gazdasági területeken dolgozókra. Ezek nemcsak **mértékükben aránytalanok**, de pl. a díjazásának módjában is eltérnek. Az érintett dolgozók, de gyakran a munkaügyi apparátusok számára sem érthető, fölösleges többlet terhet rónak a gazdasági területekre. A gyakran változó, kapkodó veszélyhelyzeti szabályozás további bizonytalanságokat szül az egyes intézkedések tartóssága, kiszámíthatósága tekintetében. Jelenleg intézményenként máshogy értelmezik, máshogy alkalmazzák a szabályokat, indokolatlanul nagyok a különbségek.
- Az ágazatban a dolgozók gazdasági és szociális helyzetét érintő jogszabályok, intézkedések az érintett **munkavállalói érdekképviseltek véleményének megkérdezése nélkül születnek**, az ágazatban az érdekegyeztetés csak esetlegesen működik, így néha még a kedvező intézkedések is csak újabb feszültségeket generálnak. Ezzel magyarázhatók a gyakori a hibás vagy hiányos szabályozások, gyakran van szükség olyan korrekciókra, melyek **megfelelő előzetes egyeztetések esetén** elkerülhetők lennének.
- A képzés során szerzett és a munkahelyeken elvárt és leírt kompetenciák, valamint a gyakorlatban jellemző munkavégzés nincs összhangban, különösen a diplomás szakdolgozók esetében jellemző a megszerzett kompetenciák, a gyakorlati munka és a bérezés közötti szakadék.

A Független Egészségügyi Szakszervezet az egészségügyi és szociális ágazatban dolgozóktól **kért és kapott vélemények ismeretében**, illetve az előzőekben is felvázolt problémák megoldása érdekében a következő területeken vár **sürgős intézkedéseket** a 2022. évi választások után megalakuló kormánytól.

Bérekkel, keresetekkel kapcsolatos elvárásaink

1. Az egészségügyi és szociális ágazatban, a betegellátásban és a szociális ágazatban a szakdolgozók és a szociális gondozók bérének **azonnali, még 2022-ben végrehajtandó** emelése úgy, hogy egy középfokú végzettségű, szakképzett, tapasztalt szakdolgozó alapbére érje el a hasonló években mért szakmai gyakorlattal **rendelkező orvos alapbérenek az 50%-át, a diplomás szakdolgozó és főiskolai diploma esetén a 75%-át, egyetemi diploma esetén a 85%-át.** Ezt követően, az évenkénti béremelésekkel biztosítani kell a munkaerő megtartását az ágazatban, és a külföldre kivándorolt, képzett munkavállalók visszavonását. **A szakmát korábban elhagyott** munkavállalók ösztönzésével, ingyenes továbbképzéssel, ösztöndíjjal kell segíteni **visszatérésüket az ágazatba.** Az intézmények működtetésében közreműködők, az **egészségügyben dolgozók** számára a **szakterületükön jellemző versenyképes bérekkel** kell elérni, hogy továbbra is az intézmények infrastruktúrájának a fenntartásában dolgozzanak tovább.

2. A **biztonságos megélhetést nyújtó alapbérek** mellett az egyes szakterületek eltérő szakmai sajátosságait, a munkavállalókkal szemben támasztott eltérő követelményeket, a munkaintenzitást, és mennyiségi munkaterhelést, az esetleges vegyszer expozíciókat vagy egészségkárosító hatásokat figyelembe véve felül kell vizsgálni **a pótlékok és a bért kiegészítő egyéb juttatások rendszerét, és - különösen a hiányszakmákban - tartósan ösztönöz**

pótlékokat kell bevezetni. A pótlékok terén is biztosítani kell a különböző képzettségi szintek közötti az előzőekben a béreknél javasolt arányokat.

A pótlékok rendezése mellett a munka eredményességét, **a szolgáltatást kapók visszajelzéseit is** figyelembe véve felül kell vizsgálni a kiemelkedő teljesítményt elismerő **jutalmazási, premizálási lehetőségeket.**

Az állami fenntartású intézmények dolgozóinak anyagi javadalmazására **kormányzati forrásokat kell biztosítani**, a közellátásban dolgozók javadalmazását nem lehet attól függővé tenni, hogy az adott intézménynek milyen „**jövedelemszerző lehetőségei**” vannak.

3. Az 1, 2. pontban jelzett változásokhoz a korszerű eszközök, gyógyszerek folyamatos biztosításához az egészségügyi közkiadások növelésére van szükség, el kell érni az EU-ban átlagosan jellemző 1 főre jutó mértéket.

4. Azonos elvekre kell helyezni, egyszerűsíteni és ezzel ösztönzővé tenni a gyógyító munkában résztvevők foglalkoztatási szabályait, a bértáblákat, ügyeleti díjakat, pótlékokat, kiegészítő juttatásokat. Közérthető szabályokat kell alkotni, olyanokat, amelyek a gyógyító munkában közvetlenül résztvevők bérezését, juttatásait, pótlékjait azonos elvek alapján, összehasonlítható módon alakítja ki.

5. A veszélyhelyzeti szabályozás fenntartása ma már nem indokolt, helyette tartós áttekinthető, egyértelmű szabályokat kell bevezetni. Meg kell szüntetni a munkavállalók elmondási tilalmát. Ne erőszakkal, hanem ösztönzéssel tartsuk meg a munkavállalókat.

6. A nyugdíj melletti munkavállalás lehetőségét, mind az egészségügyi, mind a szociális ágazatban a nyugdíj felfüggesztése vagy korlátozása nélkül kell biztosítani minden munkavállaló számára. A munkavégzés feltételeinek javításával el kell érni, hogy a munkavállalók ne meneküljenek el 40 év munkaviszony után az ágazatból. Az idősödő munkavállalóknak nagyobb szerepet kell adni a fiatalok betanításában, mentorálásában.

A szakdolgozói kompetenciák bővítése, a szaktudás fokozottabb elismerése a magyar lakosság jobb életkilátásai érdekében.

7. Meg kell erősíteni az alapellátás személyi feltételeit a kis településeken, az alapellátásban dolgozó orvosok mellett jobban támaszkodva a magasán képzett egészségügyi szakdolgozókra is, az érintettek jobb anyagi elismerésével, a kompetenciák bővítésével /védőnők, körzeti nővérek, kiterjesztett hatáskörű egyetemi ápolók/. A kiterjesztett hatáskörű ápolóknak saját szakrendelések támogatásával (kompetencia, finanszírozás) kell nagyobb szerepet adni a prevencióban, egészségnevelésben, települési egészségtervek készítésében, kivitelezésében, krónikus betegek ellátásában. A felsőfokú végzettségű szakdolgozók bevonásával is javítható a kistépüléseken élők egészségének fenntartása, a súlyosabb betegségek megelőzése, az életkilátások javítása.

8. Ösztönözni kell (ösztöndíjakkal, képzési támogatással) a magasabb szaktudás megszerzését az egészségügyi és a szociális ágazatban dolgozók számára azzal is, hogy a magasabb szakirányú képzettség megszerzése a dolgozó átsorolását és magasabb anyagi elismerését eredményezze. Az életpálya során szerzett szaktudás elismerését, a bérezési rendszernek jobban el kell ismernie. Megfontolandó olyan vizsgáztatási, értékelési feltételek kialakítása, mely nemcsak a formális, hanem a munka során szerzett tudás mérését biztosítja, és ennek alapján biztosít előmeneteli, jobb bérezési lehetőséget.

Érdekegyeztetés, szociális partnerség

9. A munkavállalók szociális- gazdasági, munkajogi helyzetét érintő döntések előkészítésébe, véleményezésébe a döntéshozatal minden szintjén be kell vonni a munkavállalói

érdekképviselőket. A vezetők kiválasztásába és értékelésébe is be kell vonni a munkavállalók választott képviselőit, hogy vezetésre alkalmatlan személyek ne terheljék a gyógyítás, gondozás feltételeit. Véget kell vetni a munkavállalók munkahelyi fenyegetettségének.

10. Vissza kell állítani a kollektív szerződés intézményeit, az ágazatban működő szakszervezetek részvételével létre kell hozni és rendszeresen működtetni kell az ágazati érdekegyeztetés rendszerét.

11. Meg kell állapodni az ágazatot érintő, illetve az ágazatban működő, állami fenntartású intézményekben szervezhető sztrájkjal kapcsolatos feltételekről.

12. A gyógyítás érdekeit szolgáló intézményi átalakításokat a dolgozói érdekképviselők bevonásával úgy kell megvalósítani, hogy a munkavállalóknak kellő idejük legyen az alkalmazkodásra (átképzések, lakhatási feltételek, biztosítása stb.)

13. A kisgyermekes szülők munkavállalását a munkáltatók környezetében levő gyermekintézményekkel történő megállapodásokkal, a munkarendhez igazodó gyermekfelügyelettel, vagy a gyermekfelügyeleti lehetőségekhez igazodó munkarenddel kell elősegíteni.

14. Meg kell tartani az egészségügyi és szociális ágazatban dolgozók munkába járásának ingyenességét.

Munkavédelem, egészségmegőrzés, családbarát munkahelyek

15. Az egészségügyi dolgozók egészségének védelme érdekében csökkenteni kell a rendkívüli munkavégzés megengedhető mértékét. Felül kell vizsgálni a munkarendeket, hogy biztosítható legyen a műszakok munkaidőben történő átadása, valamint a munkahelyi és a családi szerepek jobb összehangolása is.

A heti munkavégzést - ügyelettel együtt - heti 60 órában kell maximálni, ezt semmi esetre ne lehessen túllépni. Ennek az időbeli korlátnak a további csökkentése is indokolt annak mértékében, ahogyan a javasolt intézkedésekkel sikerül többlet munkaerőt bevonni az ágazatba. **Évi 250 óra feletti rendkívüli munkavégzés, ügyelet elrendelésére csak önként vállalt munkavégzés esetén, a munkavállalóval egyeztetett módon és progresszív pótlékok mellett és átmenetileg legyen mód.** A dolgozók anyagi elismerését magasabb bérekkel és nem a dolgozók kiszípolozásával kell elérni.

16. Meg kell erősíteni a foglalkozás egészségügyi szakmai, intézményi és pénzügyi hátterét, biztosítani kell, hogy a munkahelyeken feladatot ellátó foglalkozás egészségügyi szakemberek függetlenek legyenek a munkáltatóktól.

17. A munkavégzéshez elengedhetetlen munkaruhákat, védőeszközöket, azok tisztán tartását a munkáltatók biztosítsák.

18. A dolgozók kivizsgálása, kezelése élvezzen prioritást!

19. A munkavállalók egészségi állapotának megőrzését a közfinanszírozott egészségügyi és szociális ellátásban egységes mértékű béren kívüli juttatások (pl. Szép Kártya) biztosításával, a munkahelyi relaxációs programok, a kedvezményes üdültetés feltételeinek megszervezésével kell elősegíteni. A konkrét feltételek kialakításába, a kapcsolódó döntések meghozatalába kerüljenek bevonásra a szakszervezetek.

Budapest, 2022. február 28-án.

Dr. Soós Adrianna

elnök

Független Egészségügyi Szakszervezet